

ISTORIJA

2017 m. valstybinio brandos egzamino užduotis
(pakartotinė sesija)

2017 m. birželio 28 d.

Trukmė – 3 val. (180 min.)

NURODYMAI

1. Gavę užduoties sąsiuvinį ir atsakymų lapą, patikrinkite, ar juose nėra tuščių lapų arba kito aiškiai matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite egzamino vykdytojui.
2. **Įsitikinkite, kad atsakymų lapas pažymėtas lipduku, kurio numeris sutampa su jūsų eilės numeriu egzamino vykdymo protokole.**
3. Atsakymus į užduoties klausimus pirmiausia galite rašyti užduoties sąsiuvinyje, kuriame yra palikta vietos juodraščiui. Jei neabejojate dėl atsakymo, iš karto rašykite atsakymų lape. **Vertintojams bus pateikiamas tik atsakymų lapas!**
4. Per egzaminą galite rašyti juodai rašančiu tušinuku, pieštuku, naudotis trintuku.
5. **Atsakymų lape rašykite tik juodai rašančiu tušinuku tvarkingai ir įskaitomai.**
6. Saugokite atsakymų lapą (neįplėškite ir nesulamdykite), nesinaudokite trintuku ir koregavimo priemonėmis. Sugadintuose lapuose įrašyti atsakymai nebus vertinami.
7. Pasirinktus atsakymus į **01–25** klausimus atsakymų lape pažymėkite kryželiu (žymėkite tik vieną atsakymo variantą). **Atsakymai, kurie pažymėti neaiškiai, išeina už tam skirto langelio ribų ar yra taisyti, bus įvertinti 0 taškų.** Suklydę atsakymą galite taisyti atsakymų lape nurodytoje vietoje.
8. Atsakymus į **26–56** klausimus įrašykite tam skirtoje atsakymų lapo vietoje. Už ribų parašyti atsakymai nebus vertinami.
9. Neatsakę į kurį nors klausimą, nenusiminkite ir stenkitės atsakyti į kitus.
10. Atsakymų lape neturi būti užrašų ar kitokių ženklų, kurie leistų identifikuoti darbo autorių.
11. Pasibaigus egzaminui, užduoties sąsiuvinį galite pasiimti.

Linkime sėkmės!

Kiekvieno iš 01–25 klausimų teisingas atsakymas vertinamas vienu tašku. Į šiuos klausimus yra tik po vieną teisingą atsakymą.

01. Po kurio įvykio buvo pasakyta ši kalba?

Nėra ir nebus Lenkijos, jeigu ji neturės laisvo, saugaus ir patogaus priėjimo prie jūros. Dabar Lenkija prie Baltijos jūros turi skiautelę kranto, kur gero uosto pastatyti neįmanoma. Dėl to ir nuspręsta Dancigą, vokiečių miestą, paversti laisvu miestu, kad būtų galima Lenkijai suteikti ar paskolinti laisvą uostą.

- A Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos Helsinkyje.
- B Paryžiaus taikos konferencijos.
- C Potsdamo konferencijos.
- D Vienos kongreso.

02. Berlyno siena buvo pastatyta, siekiant sustabdyti:

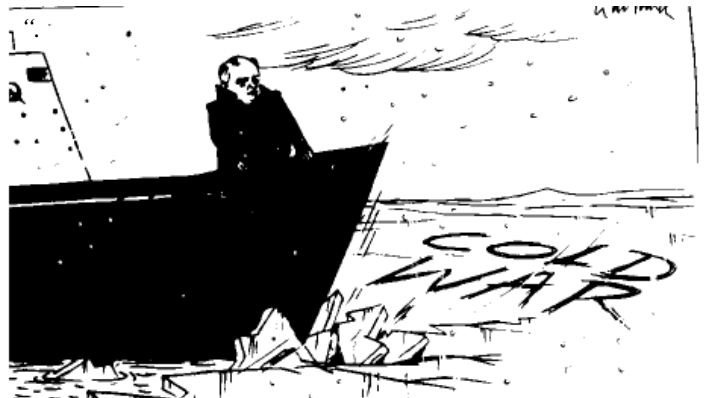
- A ginklų kontrabandą antisovietinėms jėgoms Vakarų Berlyne;
- B maisto tiekimą iš Lenkijos į Rytų Berlyną;
- C prekių tiekimą iš Rytų Vokietijos į Vakarų Berlyną;
- D Rytų Vokietijos gyventojų bėgimą į Vakarų Berlyną.

03. Šaltojo karo metais JAV siekė:

- A laikytis izoliacionizmo politikos;
- B nesijungti į karines sąjungas;
- C nutraukti ekonominę paramą Europai;
- D sustabdyti sovietų ekspansiją.

04. Kokia karikatūros apie Michailo Gorbačiovo vykdytą politiką pagrindinė mintis?

- A Autoritarinio valdymo įtvirtinimas.
- B Siekis sukelti karą Arktuje.
- C Šaltojo karo kurstymas.
- D Tarptautinės konfrontacijos mažinimas.

Užrašas: „Šaltasis karas“

05. Pagal 1992 m. Lietuvos Respublikos Konstituciją suverenitetas priklauso:

- A Seimui;
- B tautai;
- C teismui;
- D valdžiai.

06. Kurio iš teiginių negalima pagrįsti lentelėje pateiktais statistiniais duomenimis?

TREMTINIŲ MIRTINGUMAS

Tremtinių amžius	Krasnojarsko kr.			Irkutsko sr.			Buriatijos ASSR		
	ištremta	tremtyje mirė	proc.	ištremta	tremtyje mirė	proc.	ištremta	tremtyje mirė	proc.
Vaikai iki 16 m.	7171	371	5,2	3538	175	4,9	1256	65	5,17
17–59 m. amžiaus	11 512	1053	9,14	6410	512	7,9	2019	159	7,9
Vyresni nei 60 m.	3087	1418	46,3	1613	726	45,0	555	279	50,2
Amžius nežinomas	1428	71	4,9	120	30	25	220	69	31,3
Iš viso	23 198	2913	12,5	11 681	1443	12,3	4050	572	14,1

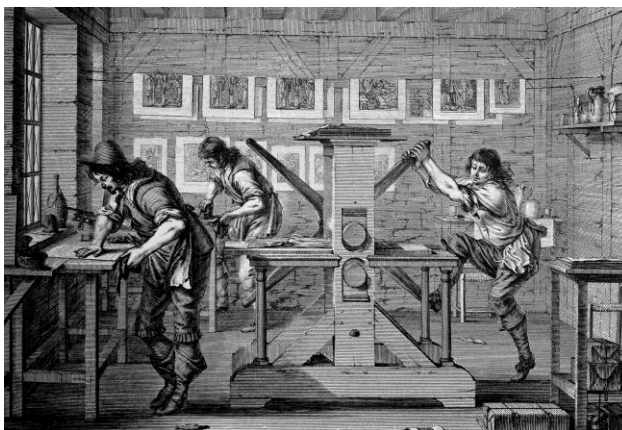
- A** Daugiausia tremtinių mirė per pirmuosius tremties metus.
B Mirė maždaug kas aštuntas iš Lietuvos ištremtas gyventojas.
C Tarp tremtinių buvo daugiau vaikų negu vyresnių nei 60 metų žmonių.
D Vyresnių nei 60 metų amžiaus žmonių mirtingumas tremtyje buvo didesnis negu vaikų.
07. Kuris įvykis paskatino Tado Kosciuškos vadovaujamą sukilimą?
A Antrasis Abiejų Tautų Respublikos padalijimas.
B Baudžiovos panaikinimas.
C Lenkijos karalystės panaikinimas.
D Trečiasis Abiejų Tautų Respublikos padalijimas.
08. Kuri iš šių institucijų yra minima Vasario 16-osios akte?
A Atkuriamasis Seimas.
B Aukščiausioji Taryba.
C Didysis Vilniaus seimas.
D Vilniaus konferencija.
09. Apie kurį lietuvių tautinio sąjūdžio veikėją rašoma tekste?
1890 m. jis parašė pirmąją korespondenciją į laikraštį „Žemaičių ir Lietuvos apžvalga“. 1893 m. išventintas kunigu. 1896 m. buvo vienas iš „Tėvynės sargo“ išleidimo iniciatorių, 1897–1902 m. faktinis jo redaktorius. Palaikė ryšius su vietos knygnešiais, rūpinosi slapta jų draugija, gaudavo draudžiamos spaudos, ją platindavo, mokė vaikus skaityti.
A Joną Basanavičių.
B Jurgį Bielinį.
C Vincą Kudirką.
D Juozą Tumą-Vaižgantą.
10. Kokį Lietuvos visuomenės siekį sustiprino vokiečių okupacinis režimas per Pirmąjį pasaulinį karą?
A Atkurti Abiejų Tautų Respubliką.
B Atkurti nepriklausomą Lietuvos valstybę.
C Siekti autonomijos Rusijos imperijos sudėtyje.
D Siekti autonomijos Vokietijos imperijos sudėtyje.

11. Šis Renesanso politikas ir mąstytojas rašė politikos, istorijos, valstybės teorijos, karybos klausimais, kūrė grožinius kūrinius. Jo žymiausiame veikale „Valdovas“ teigiama, kad siekti politinės valdžios ir stengtis ją išlaikyti galima be kuriomis priemonėmis.

- A Mikalojus Kopernikas.
- B Nikolas Makiavelis.
- C Šarlis Monteskjė.
- D Žanas Žakas Ruso.

12. Kuri asmenybė davė pradžią paveiksle pavaizduotam procesui?

- A Johanas Gutenbergas.
- B Martynas Liuteris.
- C Erazmas Roterdamietis.
- D Leonardas da Vinčis.

13. Kuri politinė srovė deklaravo socialinės lygybės įgyvendinimą?

- A Liberalizmas.
- B Konservatizmas.
- C Nacizmas.
- D Socializmas.

14. Vilniuje yra paminklas Pranciškui Skorinai. Kuo ši asmenybė svarbi Lietuvos istorijai?

- A Įkūrė pirmąją spaustuvę LDK.
- B Išspausdino visus tris Lietuvos Statutus.
- C Pirmasis į lietuvių kalbą išvertė Šventąjį Raštą.
- D Tapo pirmuoju Vilniaus universiteto rektoriumi.

15. Kurio architektūros stiliaus statiniams būdingi tekste minimi bruožai?

Siekama spindinčios prabangos ir puošnumo efekto. Architektūra yra teatrališka, reprezentatyvi, paradinė. Joje ypač gausiai naudotos įvairios puošybinės detalės, prabangios, kontrastingos medžiagos – įvairių spalvų marmuras, auksuotos detalės. Su architektūra glaudžiai susijusios skulptūros pasižymėjo pabrėžtu judesiu, pozų sudėtingumu, teatrališkais gestais, emocines būsenas perteikiančiais veidais.

- A Baroko.
- B Gotikos.
- C Modernizmo.
- D Renesanso.

16. Kuri institucija pagal 1992 m. Lietuvos Respublikos Konstituciją skiria savivaldybių tarybų rinkimus?

- A Konstitucinis Teismas.
- B Respublikos Vyriausybė.
- C Respublikos Prezidentas.
- D Seimas.

17. Kuris teiginys apie XVI a. LDK visuomenę yra teisingas?

- A Bajorai buvo atleisti nuo daugumos valstybinių mokesčių.
- B Didžiausias prievolinis visuomenės sluoksnis – dvasininkai.
- C Nekilmingi ir neturtingi miesto gyventojai vadinti patricijais.
- D Visi miesto gyventojai priklausė darbininkų klasei.

18. Su kuria valstybe LDK atstovai 1655 m. pasirašė Kėdainių uniją?

- A Lenkija.
- B Rusija.
- C Švedija.
- D Turkija.

19. Kuris teiginys netinka švietėjų idėjoms apibūdinti?

- A Propagavo nacionalizmo idėjas.
- B Reikalavo žmonių lygybės prieš įstatymus.
- C Skelbė valdžių padalijimo principą.
- D Smerkė luomų privilegijas.

20. Kuri iš šių piliečių teisių neįtvirtinta 1992 m. Lietuvos Respublikos Konstitucijoje?

- A Galimybė nevykdyti įstatymų dėl praktikuojamos religijos.
- B Kritikuoti valstybės įstaigų ar pareigūnų darbą.
- C Laisvai vienytis į bendrijas ir politines partijas.
- D Lygiomis sąlygomis stoti į valstybinę tarnybą.

21. Pagal 1992 m. Lietuvos Respublikos Konstituciją laikinai eiti Respublikos Prezidento pareigas gali:
- A Aukščiausiojo Teismo pirmininkas;
 - B Konstitucinio Teismo pirmininkas;
 - C Ministras Pirmininkas;
 - D Seimo pirmininkas.
22. Kuris iš šių teiginių yra įtvirtintas 1992 m. Lietuvos Respublikos Konstitucijoje?
- A Valstybė gali monopolizuoti masines informacijos priemones.
 - B Valstybė pripažįsta tradicines Lietuvos bažnyčias ir religines organizacijas.
 - C Valstybinėse bendrojo lavinimo mokyklose mokymas yra mokamas.
 - D Valstybinėse įmonėse visi darbuotojai turi priklausyti profesinėms sąjungoms.
23. Kas buvo privaloma sovietinės Lietuvos mokykloje?
- A Anglų kalbos mokymas.
 - B Karinio rengimo mokymas.
 - C Religinis ugdymas.
 - D Tautinis ugdymas.
24. Kuris teiginys, apibūdinantis Lietuvos kultūrą po 1990 m., yra teisingas?
- A Išaugo kino teatrų skaičius.
 - B Nustota cenzūruoti rašytojų kūrinius.
 - C Nutrūko bendradarbiavimas su išeivija.
 - D Uždaryti religiniai muziejai.
25. Kurioje eilutėje teisingai nurodyta 1918–1940 m. įvykių chronologinė seka?
1. S. Dariaus ir S. Girėno skrydis per Atlantą.
 2. Lenkijos ultimatumas Lietuvai.
 3. Lietuvos universiteto įkūrimas.
 4. Pirmoji Dainų šventė Lietuvoje.
- A 1 – 2 – 3 – 4
 - B 2 – 3 – 1 – 4
 - C 3 – 4 – 1 – 2
 - D 4 – 2 – 1 – 3

Į 26–34 klausimus atsakykite remdamiesi A ir B šaltiniais.

A šaltinis (*Iš Kazio Griniaus atsiminimų knygos „Apie 1926 m. gruodžio 17-os dienos perversmą“, Čikaga, 1954 m.*)

Respublikos prezidentu seimas išrinko mane, vyriausybę sudaryti pavedžiau valstiečių liaudininkų partijos lyderiui adv. M. Sleževičiui. [...] Krikščionių demokratų opozicija tiek buvo apakusi iš keršto ir nuo ateities planų, jog nesidrovėjo pulti ir juodinti valstiečius liaudininkus ir socialdemokratus už tokius darbus, už kuriuos jie buvo verti pagyrimo. Pavyzdžiui, naujoji vyriausybė tuojau pat panaikino karo stovį, atstatė žodžio, asmens, sąžinės ir spaudos laisves, praplėtė asmens ir piliečio teises, garantavo žmonėms teises būti laisvais ir visateisiais demokratinės Lietuvos piliečiais. [...] Krikščionims demokratams ir tautininkams nepatiko ir šis vyriausybės žingsnis, ir vieni, ir kiti ėmė šaukti, kad lietuviai dar nepribrendę būti laisvi savo žemėje, jog jie nesuprantą ir nesuprasią laisvės sąvokų ir jog šios laisvės – tai kelias įvairiems patamsių gaivalams į chuliganizmą. Kiekviena mažiausia demonstracija, kuri toks paprastas ir suprantamas dalykas demokratiškame krašte, jiems buvo pakankamai rimta priežastis pulti vyriausybę ir kaltinti ją beveik krašto išdavimu. [...]

Vyriausybė nespėjo dar gerai susipažinti su visais uždaviniais ir įsitaukti darban, kai ėmė plisti gandai, jog tautininkai ruošiasi perversmui. Beveik visi šie gandai ateidavo iš kariuomenės. Vyriausybei jie buvo suprantami, ir vyriausybė neskubėjo padaryti iš jų išvadų. Karininkija turėjo priežasčių būti nepatenkinta, ir šitokių gandų skleidimas psichologiškai buvo suprantamas. [...] Tik režimo pakeitimas jiems palankiu režimu galėjo išgelbėti tų karininkų ateitį ir prestižą.

B šaltinis (*Iš Lietuvos komunistų partijos centro komiteto 1926 m. lapkričio 26 d. atsišaukimo*)

Į klausimą, ką daryti, jei sukiltų fašistai, kad nuverstų dabartinę valdžią ir įvestų fašistų diktatūrą arba grąžintų klerikalų viešpatavimą, mes aiškiai, be dvejojimo, atsakome: nors dabartinė valdžia gina ne darbininkų ir valstiečių reikalus, nors ji stovi buržuazijos ir buožijos reikalų sargyboje, nors darbininkų ir valstiečių laisvės siauriamos, jų organizacijos varžomos, – bet fašistų ir klerikalų viešpatavimas būtų dar sunkesnis. Tai būtų savivalės ir neišpasakyto darbo masių persekiojimo viešpatavimas. [...] Todėl mes, nepasisakydami už dabartinės valdžios paturėjimą, nes mes negalime jos remti, visgi šauksime darbininkus, valstiečius ir visus darbo žmones priešintis visomis jėgomis prieš fašizmą, kad apsaugotume šios dienos užkariavimus. [...] Mes tikimės, kad socialdemokratai darbininkai ir liaudininkai valstiečiai išklausys mūsų šaukimą prie bendro fronto prieš fašistus ir neklausys tų savo vadų, kuriems rūpi reakcijos didinimas ir pataikavimas fašizmui.

26. Kurios partijos narys buvo K. Grinius ir kas jį išrinko Lietuvos prezidentu (A šaltinis)?

Juodraštis

.....

(2 taškai)

27. Kurioms partijoms K. Grinius pavedė sudaryti vyriausybę (A šaltinis)?

Juodraštis

.....

(2 taškai)

28. Nurodykite du nutarimus, kuriuos priėmė to meto vyriausybė, užtikrindama žmonių teises (A šaltinis).

Juodraštis

.....

.....

(2 taškai)

- 29.** Kurios dvi parlamentinės politinės partijos nuo pat pradžių ėmė kritikuoti suformuotą vyriausybę (A šaltinis)?

Juodraštis

.....

(2 taškai)

- 30.** Kuo parlamentinės opozicinės partijos kaltino naujai išrinktą valdžią (A šaltinis)? Nurodykite du jų priekaištus.

Juodraštis

.....

.....

(2 taškai)

- 31.** Kokia buvo Lietuvos komunistų partijos pozicija dėl naujai išrinktos valdžios (B šaltinis)? Palyginkite ją su komunistų pozicija dėl prieš tai buvusios koalicinės vyriausybės.

Juodraštis

Pozicija

Palyginimas

.....

(2 taškai)

- 32.** Kurias Lietuvos politines partijas savo atsišaukime komunistai vadino fašistais ir klerikalais?

Juodraštis

.....

(2 taškai)

- 33.** Koks buvo komunistų platinto atsišaukimo pagrindinis tikslas?

Juodraštis

.....

.....

(1 taškas)

- 34.** Remdamiesi šaltiniais ir žiniomis, nurodykite tris priežastis, kodėl to meto vyriausybės vykdytos reformos sukėlė dalies visuomenės nepasitenkinimą.

Juodraštis

.....

.....

.....

.....

(3 taškai)

Į 35–44 klausimus atsakykite remdamiesi A, B, C ir D šaltiniais.

A šaltinis (Iš Budapešto studentų 1956 m. spalio 22 d. atsišaukimo)

1. Reikalaujame tučtuojau išvesti iš Vengrijos sovietų kariuomenę, kaip numato abipusė taikos sutartis.
2. Reikalaujame, kad būtų slaptai renkami visi Vengrijos darbo žmonių partijos organai – nuo apačios ligi viršaus; kad kuo greičiau būtų sušauktas partijos suvažiavimas ir išrinkta nauja Centro Komiteto vadovybė.
3. Reikalaujame pertvarkyti vyriausybę. Jai turi vadovauti Imrė Nadis. Tučtuojau pakeisti visus prasikaltusius stalininio rakošinio¹ režimo vadus. [...]
5. Reikalaujame visuotinių, lygių ir slaptų rinkimų, kad juose dalyvautų daug partijų [...].
13. Reikalaujame, kad Stalino politinio režimo simbolis – Stalino statula – kuo greičiausiai būtų nuversta. [...]
15. Budapešto politechnikos instituto jaunimas vienbalsiai reiškia solidarumą su lenkų darbininkais ir jaunimu, kovojančiu už Lenkijos nepriklausomybę.

B šaltinis (Iš Vengrijos vyriausybės atsišaukimo, perskaityto per radiją 1956 m. lapkričio 1 d.)

Mieli Vengrijos žmonės! Vengrų tautos vyriausybė, jausdama didelę atsakomybę prieš liaudį ir istoriją ir reikšdama milijonų Vengrijos gyventojų valią, skelbia Vengrijos Liaudies Respublikos neutralitetą. Vengrų tauta, nepriklausoma ir lygiateisė, vadovaudamasi Jungtinių Tautų Organizacijos įstatais, nori palaikyti tikrai draugiškus santykius su kaimyninėmis valstybėmis, su Sovietų Sąjunga ir visomis pasaulio tautomis. O savo revoliucijos iškovojimus ji stiprins toliau, nesijungdama nė prie vieno valstybių bloko. [...]

Todėl šiuo atsišaukimu ir kreipiamės į mūsų kaimynus, į artimas ir tolimas šalis, prašydami pripažinti ir gerbti mūsų galutinį ir negrįžtamą sprendimą. Ir dėl šio sprendimo, reikia pasakyti, mūsų tauta dabar tokia vieninga, kaip dar niekados nėra buvę per visą istoriją.

Vengrijos darbo žmonių milijonai! Savo revoliuciniu ryžtu, pasiaukojamu darbu saugokite ir stiprinkite mūsų Tėvynę, mūsų laisvą, nepriklausomą, demokratinę ir neutralią Vengriją.

C šaltinis (1956 m. karikatūra)

Užrašai:
 „Hungary“ – „Vengrija“;
 „UN“ – „Jungtinės Tautos“.

¹ Pagal Vengrijos komunistų partijos vadovo Matjošo Rakošo pavardę.

D šaltinis (Iš istorijos vadovėlio „Naujausiųjų laikų istorija (1939–1976 m.)“, Kaunas, 1977 m.)

1956 m. rudenį vidaus kontrevoliucinėms jėgoms pavyko sulipdyti prieš proletariato diktatūrą reakcinį politinį bloką, kuriame susivienijo visi liaudies demokratijos priešai, pradedant revizionistais sąmokslininkais ir baigiant fašistais. Tarptautinis imperializmas ruošė smūgį socialistinei Vengrijai. Iš VFR ir Austrijos į Vengriją buvo permestos teroristų gaujos. Fašistai ir kiti liaudies priešai išėjo iš pogrindžio. [...]

Tokiomis sąlygomis tikrieji marksistai-leniniečiai, darbininkų klasės daugumos remiami, neleido žlugti Vengrijoje socializmui. Lapkričio 4-osios naktį Janošas Kadaras, Ferencas Miunichas ir kiti komunistai sudarė Vengrijos revoliucinę darbininkų ir valstiečių vyriausybę. Savo atsišaukime ji ragino liaudį ginti socializmo iškovojimus. Vyriausybė paprašė pagalbos Tarybų Sąjungą. Vengrijos darbininkai ir valstiečiai, padedami TSRS, sutriuškino kontrevoliucines jėgas.

35. Kodėl studentai buvo nepatenkinti padėtimi Vengrijoje (A šaltinis)?

Juodraštis

.....

.....

(1 taškas)

36. Kokie du tarptautinės politikos siekiai išdėstyti studentų atsišaukime?

Juodraštis

.....

.....

(2 taškai)

37. Nurodykites du siekius, kuriuos deklaravo Vengrijos vyriausybė (B šaltinis).

Juodraštis

.....

.....

(2 taškai)

38. Koks studentų ir Vengrijos vyriausybės vidaus ir koks užsienio politikos siekis sutapo?

Juodraštis

Vidaus politikos

Užsienio politikos

(2 taškai)

39. Kokios trys idėjos išreikštos karikatūroje?

Juodraštis

1.
2.
3.

(3 taškai)

40. Ką Sovietų Sąjunga kaltino dėl Vengrijoje prasidėjusių įvykių (D šaltinis)?

Juodraštis

.....

(2 taškai)

41. Kokių veiksmų imtasi, siekiant parodyti, kad kilusi problema išspręsta teisėtai (D šaltinis)?

Juodraštis

.....

(2 taškai)

42. Nurodykite dvi citatas (D šaltinis), kurias galima laikyti to meto propaganda. Pagrįskite, kodėl taip manote.

Juodraštis

1

Pagrindimas

2

Pagrindimas

(4 taškai)

43. Kuriuose šaltiniuose išreikšti požiūriai yra panašūs? Atsakymą paaiškinkite.

Juodraštis

.....

(2 taškai)

44. Kurios dvi to meto Lietuvos gyventojų grupės galėjo skirtingai vertinti Vengrijos įvykius? Paaiškinkite, kas lėmė jų nevienodus požiūrius.

Juodraštis

.....

(4 taškai)

I 45–49 klausimus atsakykite remdamiesi A, B, C ir D šaltiniais.

A šaltinis (1789 m. karikatūra)

Užrašai ant akmens: „Dešimtinė“, „Duoklė“, „Prievartinis darbas“.

B šaltinis (Iš Žano Žako Ruso veikalo „Samprotavimas apie žmonių nelygybės kilmę ir pagrindus“, 1755 m.)

Turi egzistuoti didelė visuomenės ir turtinės padėties lygybė – kitaip negalėtų ilgam išsilaikyti teisių ir galios lygybė; pagaliau prabangos turi būti labai mažai arba visai nebūti, nes prabanga arba sukuriama turtais, arba padaro juos būtinus; ji sugadina ir turto, ir vargšą – vieną turėjimu, kitą – troškimu turėti; ji pasmerkia tėvynę išlepimui ir tuštybei, ji atima iš valstybės visus jos piliečius, vienus paversdama kitų vergais, o visus – įsitikinimų vergais.

C šaltinis (Iš 1804 m. Prancūzijos civilinio kodekso (Napoleono kodekso)

537. Privatūs asmenys turi teisę laisvai tvarkyti savo nuosavybę, kuri jiems priklauso, su išimtimis, kurios nurodytos įstatyme.

545. Niekas negali būti verčiamas atsisakyti savo nuosavybės, jeigu tai vyksta ne dėl bendros visuomeninės naudos ir be išankstinės ir teisingos kompensacijos.

D šaltinis (Iš 1789 m. Žmogaus ir piliečio teisių deklaracijos)

1. Žmonės gimsta laisvi ir lygiateisiai ir tokie išlieka. Visuomeniniai skirtumai gali būti grindžiami¹ tik bendra nauda.
2. Visų politinių susivienijimų tikslas – saugoti prigimtines ir neatimamas žmogaus teises. Šias teises sudaro laisvė, nuosavybė, saugumas ir priešinimasis engimui.
3. Suverenios valdžios šaltinis yra tauta. Jokia žmonių grupė, joks asmuo negali turėti valdžios, kuri aiškiai nesuteikta tautos.

45. Įvardykite karikatūroje pavaizduotus luomus ir nurodykite, kas juos sudarė.

Juodraštis

.....

.....

.....

(3 taškai)

¹ grindžiami – na podstawie, w oparciu – на основе

46. Kokios dvi idėjos išreikštos karikatūroje?

Juodraštis

1.....
.....
2.....
.....

(2 taškai)

47. Pacituokite B šaltinio teiginį, kuris geriausiai atskleidžia karikatūroje kritikuojamo reiškinių esmę. Atsakymą argumentuokite.

Juodraštis

.....
.....

(2 taškai)

48. Kurio šaltinio – B ar D – idėjoms buvo artimesnės Napoleono kodekso nuostatos? Atsakymą argumentuokite.

Juodraštis

.....
.....

(2 taškai)

49. Remdamiesi šaltiniais ir žiniomis, nurodykite keturis Prancūzijos revoliucijos padarinius. Įvertinkite kiekvieno iš jų reikšmę.

Juodraštis

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

(4 taškai)

J 50–56 klausimus atsakykite remdamiesi A, B, C ir D šaltiniais.

A šaltinis (*Iš Krėvos sutarties*)

[...] didysis kunigaikštis ponas Jogaila su visais savo dar nepakrikštytais broliais, artimaisiais, didikais, didesniais ir mažesniais bajorais, jo žemėse gyvenančiais, siekia, nori ir trokšta priimti Šventosios Romos Bažnyčios katalikų tikėjimą. Nors to siekė daugelis įvairių imperatorių ir valdovų, niekas ligi šiol to padaryti negalėjo, nes galingasis Dievas šią garbę Jūsų Karališkajai Didenybei išsaugojo. [...] Be to, tas pats didysis kunigaikštis Jogaila žada ir įsipareigojo visas užimtas ir prarastas Lenkijos Karalystės žemes, kad ir kas jas bebūtų atėmęs ir užėmęs, savo pastangomis ir ištekliais vėl suvienyti. Taip pat didysis kunigaikštis Jogaila pažada visiems krikščionims, o ypač abiejų lyčių žmonėms, kurie iš Lenkijos žemių buvo pagrobti ir kariaujančiųjų papročiu išvesti, grąžinti buvusią laisvę ir leisti jiems keliauti, kur panorės. Pagaliau minėtasis kunigaikštis Jogaila pažada savo Lietuvos ir Rusijos žemes prie Lenkijos karalystės Karūnos visiems laikams prijungti.

B šaltinis (*Iš Jogailos privilegijos Vilniaus vyskupui*)

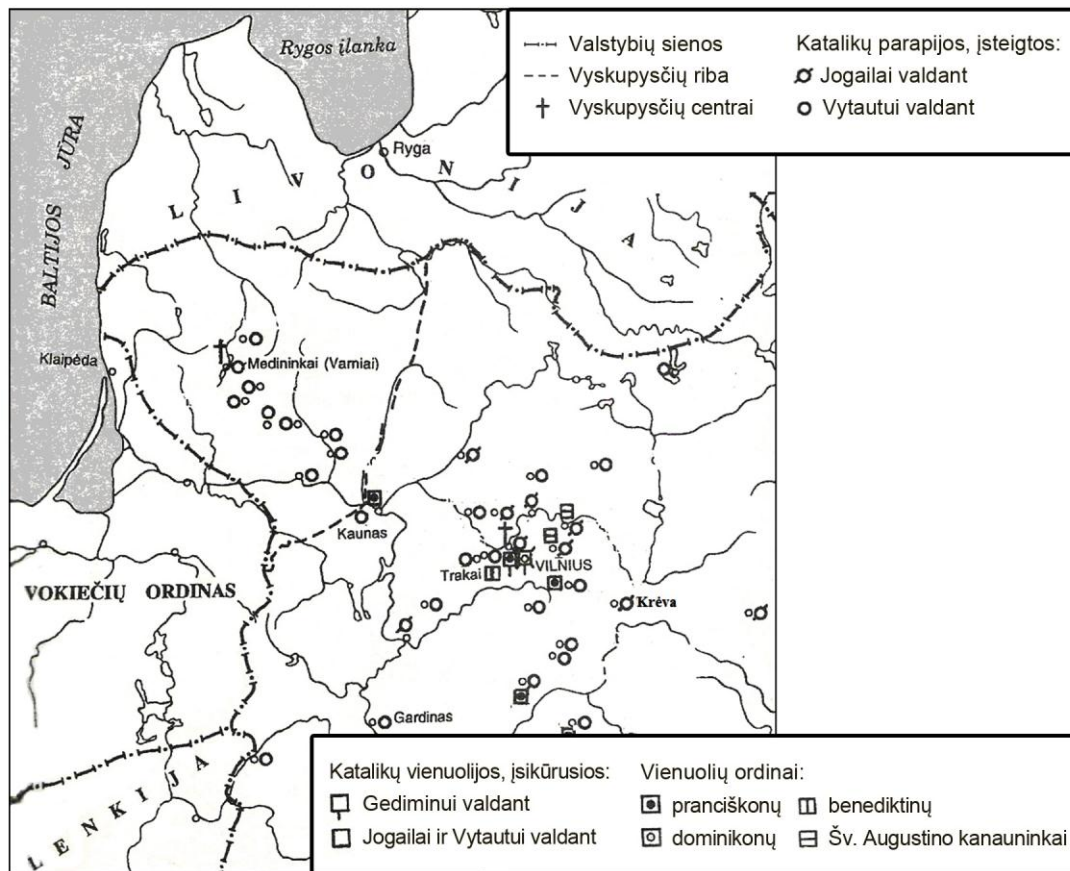
Vilniaus vyskupystės sostą nutarėme įkurti, apdovanojome žemiau pažymėtais turtais ir valdomis. Taigi duodame, teikiame, įjungiamo ir dovanojame amžinu ir neatšaukiamu dovanojimu tai bažnyčiai ir jos vyskupui, kuris tik bus, mūsų Tauragnų pilį su prie jos prieinančia sritimi ir Labanoro ir Molėtų kaimais, taip pat Dambrovno sritį [...] ir Verkių bei Bokšto sritis, [...] ir sodą prie mūsų Vilniaus miesto [...]. Be to, minėtajai bažnyčiai ir jos vyskupui, kuris tik bus, priskiriame ir nuosavybėn atiduodame dalį mūsų Vilniaus miesto su sklypais ir namais, ir namų gyventojais, ir visomis priklausomybėmis.

C šaltinis (*Iš Vytauto privilegijos Žemaičių vyskupui ir kapitulai*)

Motiejui, Medininkų bažnyčios vyskupui ir jo kapitulai¹ davėme žemiau pažymėtas sritis, turtus, žmones ir kaimus, būtent Viržuvėnų sritį, taip pat Maivėnų sritį, taip pat Krakių sritį, taip pat Medininkų srityje žmones, vadinamus Varniais, kurių viena dalis vyskupui, kita gi, mažesnė, kanauninkams², su ariamąja žeme tiek vyskupo dvarui; tiek taip pat kanauninkų dvarui; [...] geresniam aprūpinimui davėme, suteikėme ir šiuo duodame, įjungiamo ir įrašome visiems laikams ir amžinai, kad patsai vyskupas ir jo įpėdiniai, ir minėta Medininkų bažnyčios kapitula turėtų, laikytų, naudotųsi, valdytų taikiai ir ramiai ir laisvai naudotųsi savo ir savo bažnyčios reikalams, kaip geriau ir naudingiau atrodys jam ir jo kapitulai.

¹ kapitula – vyskupo patariamasis organas.

² kanauninkai – vyresnieji dvasininkai.

D šaltinis (*Krikščionybės plitimas Lietuvoje XIV–XV a.*)

50. Nurodykite dvi Krėvos sutarties sąlygas (A šaltinis).

Juodraštis

-
-

(2 taškai)

51. Remdamiesi A šaltiniu ir žiniomis, parašykite du šaltinyje nepaminėtus Jogailos įsipareigojimus.

Juodraštis

-
-

(2 taškai)

52. Remdamiesi A šaltiniu ir žiniomis, nurodykite kitas dvi krikšto alternatyvas, kuriomis galėjo pasinaudoti Jogaila. Paaiškinkite, kodėl nė viena iš jų nebuvo pasinaudota.

Juodraštis

-
-
-

(4 taškai)

53. Paaiškinkite, kodėl B ir C šaltiniuose minimas privilegijas suteikė skirtingi valdovai.

Juodraštis

.....

.....

.....

(2 taškai)

54. Kuriems dar dviems gyventojų sluoksniams tuo metu buvo suteiktos panašios privilegijos? Kurio Lietuvos visuomenėje vykusio proceso pradžia įteisino šios privilegijos?

Juodraštis

.....

.....

(3 taškai)

55. Remdamiesi D šaltiniu, pateikite tris teiginius apie krikščionybės plitimą Lietuvoje.

Juodraštis

.....

.....

.....

(3 taškai)

56. Nurodykite tris Krėvos sutarties padarinius LDK ir įvertinkite šios sutarties reikšmę Lietuvos istorijai.

Juodraštis

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(4 taškai)